

ÇEVİRİLER

Sosyal, Evrimsel ve Kültürel Psikoloji Dergisi
www.jsecjournal.com – 2008, Kuzeydoğu Evrimsel Psikoloji Toplumunun 2.
Yıllık Toplantı Müzakeresi

Çevirenler: Gül EREN*
Emrah ÖZBAY*

Orijinal Makale

KARL MARKS VE CHARLES DARWIN: EMEĞİN EVRİMSEL TARİHİNE DOĞRU

ÖZET

Evrimsel teori, insanlığın nasıl geliştiğine dair temelde evrimsel bir teori olmasına rağmen, tarihçiler Standart Sosyal Bilim Model'inin lehine evrime neredeyse tamamen ilgisiz kalır. Bu çalışma tarihin baskın varsayımlarını özetler (onun önemli alt disiplinlerinden biri olan emek tarihi yoluyla) ve evrimsel psikolojinin iskeletindeki bu tarihin yeniden bir tetkikini planlar. Tarihçi olmayanlar, sendikalar gibi sosyal örgütlerin modern bağlamsal biçimlerinden ziyade çoğunlukla cinsiyet ve aile yapısına dayanmasına rağmen Darvinci bir tarihi geliştirmeye başlamaktadırlar. Bu E. O. Wilson'un, insanlık ve sosyal bilimler için hem heyecan verici hem de büyüleyici olduğunu kanıtlar bir süreç olarak iddia ettiği, insanlık bilgisinin uzlaşması olarak adlandırılan şeye mütevazı bir adımdı.

Anahtar Kelimeler: tarih, emek, evrim, evrimsel psikoloji

Karl Marks ve Charles Darwin: Emegın Evrimsel Tarihine Doğru

“Tıpkı insan biliminin doğa bilimiyle birleşeceği gibi doğa bilimi de zamanla insan bilimiyle birleşecek: tek bir bilim olacak.” (Marks, 1969, s. 143).

“Pek çok ışık insanlığın kökenine ve tarihine doğru yön değiştirecek.” (Darwin, 1909, s. 527).

19. yüzyılın sonlarında, Sosyal Demokratik sol kanat genellikle Charles Darwin'i kafa dengi biri olarak görürler. Örneğin, Karl Marks'ın cenaze

*Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Bölümü. Elmek: felsefetarihi@hotmail.com

**Okt. Erzincan Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü. Elmek: emrahozbay@windowlive.com

töreninde, Frederick Engels, Marks ve Darwin'in birbirlerini tamamlayıcı düşünürler olduklarını savunmuştur: "Tıpkı Darwin'in organik doğanın gelişme yasasını keşfetti gibi Marks da insanlık tarihinin gelişme yasasını keşfetti" (Engels, 1976, s. 681). Marks, Darwin'e öylesine değer verdi ki, denilene göre Darwin'in çalışmasında görülmemesine rağmen, kitabının bir kopyasını ona yolladı (Gould, 1999). Charles Darwin'in çığır açan çalışmasını *Türlerin Kökeni* takip eden elli yıl içerisinde, sol kanat genellikle evrimi kabul eden bir görüş benimsemiş, onu dünyanın sırrını çözen bir çalışma ve doğa ve insanın ilişkilerinden Tanrı'nın yol gösteren elini kaldıran başka bir çaba olarak görmüştür. Elbette, Marks bilimin eski Greklerin hayali olan bilginin birleşeceği düşüncesini mümkün kılacağı günü sabırsızlıkla beklemiştir. Gerçekten de bilim ve tarihin çalışması bir araya geldiğinde Marks'ın o güne ilişkin rüyası ortaya çıkabilir. Marks dünyayı arşınladığından beri çoğu şey değişti ve sol kanat Intelligent Design ile kendini değiştirmeye çabalayan evrime saldıran Hıristiyan sağ kanatla dalga geçtiğinde tarihçilerin ya da sosyal bilim adamlarının büyük çoğunluğu, insanlığın son günlerdeki meselesi olan evrime veya 'Darwin'e başvurma çabalarında derinden şüpheliydiler. Çoğu tarihçiye göre, birleşmiş evrim ve sosyal bilim, yeni muhafazakârlığın, soy geliştirme biliminin bilimsel ırkçılığın şehrimize Truva Atı olmasına izin vermiş olacaktı.

Tarihçi Philip T. Hoffman'ın (2006) gözlemlediğine göre, Clio disiplinleri eskiden diğer disiplinlerin yararlı teorik ve empirik bulgularına açık "metodolojik omnivores" lar olarak bilinirdi. En azından artık bilim açısından böyle bir olay yok. 1960 ve 1970'den beri çoğu tarihçi, Tooby ve Cosmides (1993) Standart Sosyal Bilim Modeli (SSSM) olarak adlandırdıkları şeyin farklı birinin ya da bir şeyin lehine bilişsel devrimi psikolojiden ya da oyun teorisinden sakınırlar. Disiplinin yarısı olan varsayılan durum yani sosyal tarihin, bireylerin ya da grupların tarihsel bağlamları içindeki durumlarına ya da sosyal pozisyonlarına karşılık onların faaliyetine vurgu yapmaktır. Örneğin, "esaslı herhangi bir teori gibi evrimsel psikoloji, genel örnekler hakkında çok fazla fakat insan etkileşiminin özellikleri hakkında çok az açıklama yapabildiğinden dolayı" bir tarihçinin en son çalışmasını eleştiren eleştirmen yazarın dipnotlara evrimsel psikolojinin onun davranışına gönderme yaptığını onaylayıcı bir şekilde yazdı. (Walcott, 2007, s. 461). Bağlam, vuku bulmayan olay, faaliyet ve yeni detaylar ya da dökümantasyon sosyal tarihin merkezleridir. İnsan doğasının ne olduğunu önemine bakıldığında boş kayrak lehine tarihçilerin büyük ölçüde reddettiği şey, tarihçiler psikoloji ya da evrimsel biyoloji gibi diğer disiplinlerin empirik bulgularından kaçınmaya meyillidirler.

¹ YAZAR NOTU: Doğrudan yazışma adresi: John H. Hinshaw, Tarih Bölümü, Lebanon Valley Üniversitesi. Elmek: hinshaw@lvc.edu

Evrim temelde biyolojik dünyanın tarihsel değişiminin bir teorisi. O, araştırmaya yol gösteren çok büyük bir tahmin gücüyle oldukça güçlü bir teoridir. Tanınmış genetikçi Theodosius Dobzhansky (1973) biyolojideki hiçbir şeyin evrim göz önünde tutulmaksızın algılanamayacağını savunmuştur. Sonuç olarak, evrimsel bir yaklaşımı insanlık tarihine birleştirmeye çalışan ve yeni yeni ortaya çıkan bir literatürün varlığı bizi şaşırtmamalıdır. Bilim ve tarih arasındaki ayrılığa bakıldığında bunların bir çoğunun tarihçi olmayanlar tarafından yazıldığı görülür. Klasiklerden *Guns, Germs* ve *Steel*, bir coğrafya departmanında çalışan evrimsel bir biyolojist olan Jared Diamond'un çalışmasıydı. Laura Betzig (Despotizm ve Diferansiyel: Tarihin Darvinci Bir Görüşü, 1986) bir antropolog ve psikolog olarak eğitildi. Sarah Blaffer Hrdy (Ana Doğa: Annelerin, Çocukların ve Doğal Seçimin Bir Tarihi, 2000) bir antropolog ve primatologdur. Peter Turchin (Savaş ve Barış ve Savaş: İmparatorlukların Yükselişi ve Çöküşü, 2007) evrimsel bir biyologtur. Gregory Clark (2007; Sadakaya Veda) Malthus'tan etkilenen bir ekonomisttir. Sosyal tarihçi Jeffrey S. Adler (2007) Chicago'da zamanındaki cinayetleri evrensel psikolojiye yöneltir (Şiddette İlk, En Derin Kir), fakat yukarıda da belirtildiği üzere onu dipnotlara indirgemıştır. Nicholas Wade (2006; Şafak Öncesi: Atalarımızın Kayıp Tarihini Kurtarma) New York Times için çalışan bir bilim yazarıdır. Bu çalışmaların çoğu son on yılda ortaya çıkmıştır.

Tarihçilerin evrimsel yaklaşımlara karşı direnci derinlere uzanır. Güzide tarihçi Carl Degler (1992) İnsan Doğasının Arayışı: Amerikan Sosyal Düşüncesindeki Darwinizmin Çöküşü ve Uyanışı'ndaki dört bölümü, sosyobiolojinin sosyal bilimlere nasıl müracaat ettiğine ve 1970 ve 1980'ler boyunca genellikle düşmanca bir kabulün nasıl anlaşıldığına tahsis eder. Erken değişimler, evrimsel biyoloji ve etoloji arasında antropoloji gibi alanlar arasında önemli uçurumları açığa çıkardı. Degler sosyobiolojinin başarmak için ihtiyacı olacağı şeyi değerlendirdiğinde, "bu büyüklüğün bir özleminin sosyal bilimlerin çalışma biçiminin bir değişikliği gerektireceğini" ...Farklı olaylardaki örnekleri ayırt edebilen tarihçilerin gelişimine ihtiyaç olacağını" gözlemleyen iki psikologdan alıntılama yaptı (s. 317). E. O. Wilson'ın Sosyobiolojisi'nin (1978) basımından önce yazan Jaynes ve Bressler (1971), insan davranışına evrimsel bir yaklaşımı savunan etolojistlerin, "evrimsel metodun incelik ve karmaşıklığına daha fazla riayet etmeye mecbur kılındığını" gözlemlediler (s. 344). Tarihin tamamen bu disiplini yok saymasına rağmen, sosyal bilimlerdeki evrimsel yaklaşımların uygulamalarının en son basılan koleksiyonu psikoloji, antropoloji ve sosyolojiyi araştırdı (Barkow, 2005).

Tarihi evrimsel psikolojiyle derinlemesine birleştiren ilk tarihçi Derin Tarih ve Zeka Üzerine adlı çalışmasıyla (2007), Daniel Lord Smail'dir. Smail, tarihçilerin genellikle yaradılıştan bahsetmediklerini gözlemler fakat bu mit

inancıyla 6,000 yıl önce olanların kökenimiz olmadığı inancını paylaşıyoruz. Tarihçiler, tarihin bütün tarih-öncesi dallarını bir kenara bırakarak, fiziksel antropoloji, evrimsel biyoloji, arkeoloji ve jeoloji kadar tanınmamasına rağmen, yazılı kelimelerin dünyasıyla ilgilenirler. Smail, tarihçilerin tarih- öncesi olarak adlandırdığımızı, yani yazılı kelimelerden önceki herşeyi ve evrimsel psikolojinin araçları böyle yapmaya bize vesile olmasını yeniden düşünmeleri gerektiğini savunur. Smail, tarihçilerin tarih- öncesi olarak adlandırdığı şeyin zekâ üzerindeki gelişimini ihmal etmenin kahve, tütün ve uyuşturucular gibi uyarıcıların sosyal tarihini anlamamızı fakirleştirdiğini savunur. Smail, Jaynes ve Bressler gibi evrimsel psikolojinin, evrimsel değişim derecesini Pleistocene'den beri oluşturan şeyi yeniden düşünmeye ihtiyacı olacağını ileri sürer.

Şayet Smail haklıysa, o zaman tarihçilerin evrim düşüncesi masasına koyacakları birşeyleri olabilir. Evrimsel teori ya da evrimsel psikoloji, modern tarihe başvuran literatürün yokluğu bakıldığında endüstri çağında Darvinci sosyal tarihin olmaması şaşırtıcı değildir. Evrimsel bir yaklaşımın en iyi bildiğimiz işçilerin ve sendikaların tarihinin alt disiplinine bakarak böyle bir tarihi tasarlamaya nasıl yardım edebileceğini göstermeye gayret ettiğimiz için D.S. Wilson'ın en son kitabının başlığında, *Herkes için Evrim* (2007), yansıtılan fikri ciddiye alalım.

Emek Tarihinin Yazılı Bir Belgesi

Son birkaç on yılda emek tarihi, metotlar ve kaynaklar açısından etkili olmaktaydı. Bu alan köklerini siyasal sol'a ve Marks'ın bir figure olarak kalmasına borçluydu. E. P. Thompson'ın *İngiliz Çalışma Sınıfının Yaradılışı* (1964) takip etmek zorunda olduğu sosyal tarihin havasını belirlerdi. Thompson, sınıfın yaratılmadığını aksine kendisini yarattığını tartışarak İngiliz çalışma sınıfının faaliyetini vurguladı. Uzun süre üyesi olduğu İngiliz Komünist Partisi'nin katı determinizmiyle yollarını ayırmak için kendi tarihsel gündemini kurarak sıradan insanın rolünü vurguladı. Bu çeşitli siyasal ve/veya entelektüel modern solun ölü niyetleri için sol kanat âlimlerinin Marks'ı değil, Stalin'i hangi yönde suçladıklarını "Batı Marksizmi" olarak Anderson tarafından incelenen (1979) geleneğe uyar. Diğer tarihçiler, gündem olarak, köleliğin, göçmenlerin ve kadınların reddedilen baskın görüşlerinin, fazlasıyla deterministik olarak ve kendi yaşamlarında oyuncular olarak ciddi bir şekilde kandırılan sıradan insanlara izin verilmeyenin konusuna başvurdu. E.O. Wilson'ın yorumuna göre, tarihçilerin psikoloji anlayışı alanın bilimsel avantajlarına dayanmaz fakat halk psikolojisi üzerindedir keza; Darvincilerin (Herbert Spencer gibi) insanlığın incelemesine nasıl başvurduklarına dair tarihçilerin bilgisi 19. yüzyılın sonlarının endüstriyel sınıf sistemini haklı çıkarmak için ya da bilimsel ırkçılığın emperyalizm, ayırım

ya da soy geliştirilmesi bilimini haklı çıkarmak için kasti teşebbüsler olarak sıklıkla yanlış anlaşılırdı. Tarihçilerin alan hakkında bildikleri şeyin çoğu, Stephen Jay Gould'un (1981) sosyobiyojolojiye karşı şiddetle yaptığı eleştiriden gelir.

Sonuç olarak tarihçiler, insan beyninin aktivitelerinin hatta duygularının çok kuvvetli bir kısmının bilinçli akıldan giremeyerek oluştuğunu gösteren bilişsel psikolojiden elde ettiği bulguların çok azını kullanmaktadır. *Akıl beynin yaptıkları kadardır* kavramı, sosyal bilimin halk psikolojisine radikal bir meydan okumasıdır. Emek tarihçilerinin kayrak taslak üzerindeki dönüşümü sınıfın sosyal pozisyonunun (ve/ve ya ırk, etnik, işgücü, ideoloji) insanlığın bilinçsizliğini, kültürü ve ilişkileri paylaşması ve diyalektik bir metot içinde bireylerin ve grupların eylemleri tarafından şekillendirir. Sonuç olarak, Marksist olmayan tarihçiler bile grevleri ve sendikaların yükselişini onaylama sınıfı kadar toplumun merkezi (ya da bir) düzenleme ilkesi olarak görürler. Gintis'e göre (2006), Marksist (ya da ılımlı Marksist) yaklaşımın devamı için yeteri kadar destek vardır aynı şey yeni- klasik ekonomistler ve Locke'cu bir görüş içinde söz konusudur fakat insani işbirliğin ve rekabetin karışık örnekleri için açıklayıcı araçlar yeterli değildir.

Emek tarihçilerinin ideolojisi, kendi ilimlerinin pürüzlü doğasını açıklamaya yardım eder. Örneğin; bir Worldcat araştırması Dünyanın Endüstriyel İşçileri (IWW)'nin 100,000'den fazla üyesinin olduğunu fakat kırmızı panik ortasında yok olan kökeninin canlı tarihi üzerine 170 kitap ya da tez olduğunu ortaya çıkarır. Uluslar arası Elektrik Çalışanları Kardeşliği (IBEW), IWW'den önce on yıldan daha fazla bir sürede oluştu ve 750,000 üyesiyle şimdilerde varlığını sürdürmektedir. Bu sendika kendi tarihini kayda geçiren az sayıda monografiler ya da tezlere sahipti ki bunlardan birisi-12 1923'te yazılmıştır. IWW'den farklı olarak "dünyanın işçilerinin" tamamını organize etmeyi fısıldayan IBEW, üyeliğin ilk olarak tek bir işgücüne sınırlandırılan ve birleşik programların aslında babalardan oğullara geçildiği yer olan bir esnaf sendikasıdır. Sonuç olarak sendika, Marksistlerin yanlış bilinç olarak adlandırdığı şey kadınların ve siyahların dışındaki kendi tarihleri hususunda âlimlerin arasında en iyi bilinendi. Şimdiye kadar IBEW ve Carpenterlar ve Plumberler gibi diğer esnaf sendikaları, en eski ve sürekli sendikalar arasındadır. IBEW, sendikalaşmış işçilerin gemileri, binaları vb. inşa etmek için ihaleleri kazandığına emin olarak kendi üyeleri için işleri ve eninde sonunda yüksek maaşları ve emekli aylıklarını örgütler. Cezbedici bir ilimde başarısız olmasına rağmen, IBEW kooperatif bir koalisyon olarak oldukça başarılıydı. İlerleyen bu sendikalar üzerine çalışmalar yapıldı ve muhafazakar olanları emek tarihinin kendi araştırmasına işaret etmek için siyaset ötesinde bir şeye ihtiyacı olduğunu ileri sürdüler.

Geçen birkaç on yılda tarihçiler, işçilerin eğilimlerinin, kendisinin ve işçilerin otorite figürlerine ya da kapitalizme meydan okumaya kadar varan taraf tutması, kadınları ya da azınlıkları olayların merkezinden uzaklaştırması gibi kendi çelişkileri hususunda emek hareketini eleştirmekteler (Roediger, 1999; Russo & Linkon, 2005). Emegın ya da kendi gerçeğinin ya da tasavvur edilmiş çelişkilerin fiziko-sosyal boyutları nedir? Tarihçiler, bir seferde bir vaka çalışmayı araştırıyorlar. Her gün ona daha fazla varoluş eklemek için dağlar kadar kanıt biriktirdik fakat önemli tahmini değere sahip insan doğasının merkezi bir düzenleyici teorisinden eksiktik. Evrimsel bir yaklaşımın, emek tarihinin belki geleneksel sendikacılarının eşitlikçi ideolojilerinin niçin geliştiğı fakat ırksal azınlıkların ya da kadınların niçin dışlandığı ya da yasaklandığı gibi bazı güçlüklerle dolu çelişkileri bile çözen dinamiklerin çoğunun açıklanabileceğini tartıştık. Buna ilaveten Darvinci bir emek tarihi tahmini gücün eklenmiş avantajına sahip olacaktı. Şüphesiz duygusal evrimimizi ve bilişsel mimarlığımızı ve olası stratejilerin geniş oranını anlarsak, geçmişi anlama ve açıklama yeteneğimizin fazlasıyla geliştirildiğı endüstriyel çağda, kendimizi bulduğumuz çevresel bağlamları geniş çapta kullanırız.

Evrimsel İlkeler ve Sendikaların Tarihine Dair

Tarihçiler çoğu kez evrimi, Sosyal Darwinizm olarak anlar ve bu sınıf farklılıklarını, bilimsel ırkçılığı ve soy geliştirilmesi bilimi hareketini haklı çıkarmak için kullanılmaktadır (Degler, 1992). Bu yüzden sendikaları anlamak için evrimi kullanmak tuhafmış gibi görünebilir. Solun entelektüel tarihine aşına emek tarihçileri, 19. yüzyılın sonundaki sınıf sistemini haklı çıkarmak için Darwin'in teorisinin kullanımlarına karşı çıkan anarşist Peter Kropotkin'in (1902), işbirliği yolu ile varlığını sürdürmek için insanların ve hayvanların çabalarını anlamaya çalıştığını hatırlayabilirler. Çoğu Darwin'in bizzat kendisinin gözlemlediğı sosyal dayanışmanın yüksek seviyeleriyle grupları, ayrılmış grupların üzerinde rekabetçi bir avantaja sahip olduğunun belki farkında bile değildi. Darwin, *İnsanlığın Soyunda* (1871) "Yüksek bir derecede vatanseverliğin, sadakatin, itaatın, cesaretin ve şefkatin ruhuna sahip olmadan dolayı daima bir başkasına yardım etmeye hazır olan ve kamu yararı için kendilerini feda etmek uğuna diğer kabilelere galip gelen ve bu durum onlar için doğal seçim olan çoğu üyeyi içeren bir kabilenin varlığından şüphe edilemez" diye yazdı (s. 166). Emek tarihçileri her şey çok iyi bilmek için işçi sınıfı arasındaki dayanışmayı inşa etme çabaları zaman zaman başarılı fakat genellikle işverenler dayanışma sınıfının daha yüksek düzeylerine üstün geldiler. Buradaki evrimcilerin büyük bir şiddetle grup seçimi olarak adlandırdıkları şeydir (D.S. Wilson & E.O. Wilson).

Evrimsel bir emek tarihi boyunca işçilerin sınırları içinde çalıştığı çevresel bağlamların çeşitlikleri ve onların çalıştırıldığı stratejilerin çeşitliliğinin ciddi bir şekilde ele alınması gerekecekti. Bu, burada var olandan daha fazla zaman ve yere gereksinimi olan bir projedir. Fakat içerik olarak herhangi bir tarihi olayda da olacağı gibi 1820'nin sendikalarının internet, küreselleşme ve bütün yetişkinler için oy kullanma haklarının norm olduğu bir bağlamda çalışan sendikalardan daha niteleyici farklı metotlarda çalıştığının üzerinde duralım. Bununla birlikte, genel bir açıklama dilekçesinde bile, bazı yaygın özellikler SSSM'den iyi ya da daha iyi olduğu emeğin başarısını ve çelişkileri açıklamaya yardım edebilen aklın mimari evriminde kökleşeni su yüzüne çıkartır.

İnsanlar, tıpkı bütün sosyal hayvanlar gibi, sosyal yaratıklardır, hiyerarşik statülerini inşa ederler, daha yüksek statüler ve/ya da bir başka alternatif inşa etmek için birbirleriyle münakaşa ederler ve yüksek statüdeki sağlıklı bireyler, pozisyonlarından kar elde ederler; onlar ve evlatları daha uzun süre ve daha sağlıklı yaşarlar (örneğin, Wilkinson, 2006). Wilkinson (2006), diyet, yaşam biçimi ve egzersiz hesaba katıldığında bile, İngiliz sivil servisindeki yardımcı muhasebecilerin onların kıdemli meslektaşlarından daha kötü bir sağlıkla ve daha kısa bir yaşamla acı çektiklerini keşfetti. Son derece daha fazla eşitsizliğin ya da daha otoriter egemenliğin ifadesi birinin ermine insanları tabii kılmak onların daha kötü hissetmesine sebep olur. Ekonomik eşitsizlik –ortalama ücretlerden çok uzak- sosyal tekelin düşük seviyeleriyle, yabancılardaki ve hükümetteki şüpheli ve erkek şiddetiyle çok fazla ilişki kurar (Wilkinson, 2006). Böylesi bir bilgi şehirlerin politik kültürlerini (Amerika'ya karşı Danimarka örneği) bunun yanında ek olarak Amerika ve Kanada'daki devletleri ya da vilayetleri açıklamaya yardımcı olur. Sonuç olarak, düşük statüdeki bireyler, bilinçli ya da bilinçsiz, statülerini iyileştirmeye motive edilir. Sendikalar, toplu halde statülerini yükseltmek için çoğu yol arasından biriyle bireyleri nispeten olayların merkezinden uzaklaştırmayı sağlar. Sendikalar ayrıca işyerlerinde (ustaların gücünü sınırlandırarak) ya da grev gözcüsü hattında (fiziksel cesaret göstererek) bir organizasyonda lider olarak duruşlarını yükselten bireyler için alternatif bir kurum sağlar.

Sendikalar başardığında, tek bir işçinin tek başına ele geçiremediği yaygın bir amaca doğru üyelerini harekete geçirebilir. 1950'ler boyunca sıradan çelik işçileri, pazarlanabilir birkaç yetenekleriyle, yılda % 3'ün ve enflasyonun üzerinde ücret artışının keyfini sürmüşlerdir (Hinshaw, 2002; McColough, 2000). Bu, modern emek piyasalarında vasıfsız işçi için bir norm değildir. 1973 ve 2007 yılları arasında, işçilerin alt nüfusunun beğenilmiş gerçek maaşları % 3 oranında artar; 1973 ve 1995 yılları arasında ücretleri basit bir şekilde durgunlaştı (Amerika Census Bureau, 2008). 1950'lerdeki çelik işçileri, sağlık hizmeti, emekli

aylıklarının, tatillerin ve işten çıkarılmaya ya da patronun keyfi kullanımına karşı ekonomik himayeciliklerin iyileştirilmesine varan onların yararına sabit bir büyüme kazandılar. Böylece yararlar, kolektif hareketle görüldü. Örneğin, 1959'da, 500,000'den fazla çelik işçisi greve gitti. Oy hakkı yoktu; çelik şirketleriyle kontrat müzakereleri bozulduğunda, ulusal başkanları onlara grev yapmalarını emretti. Hem grev yardımı yoktu; hem de işçiler şiddetli bir ekonomik bunalımın ortasında gerçekten meşakkat çekti. 116 günden sonra, hükümet 90 günlük grev öncesi dönem için onların çalışmaya geri dönüşlerini düzenledi. Dönemin sonunda şirketlerin erzakları depoya yeniden dolduruldu ve grev yeniden başlasın ya da başlamasın hükümet, sendikayı oy kullanmaya zorladı. Bu noktada % 95'in üzerinde evet diyen çelik şirketleri pes etti (Metzgar, 2000).

Bu grev, evrimsel olmayan psikologların bile değer biçemediği faktörlerin çoğunu ileri sürer. Ferdi olarak işçiler, dünyanın en geniş işbirliklerinin bazı koşulları altında güçsüzdü. Şimdiye kadar bir kez birleşmiş olan işçiler, şirketlerin grev gözcü hattına karşı çıkmak için işçileri almaya çabalama teşebbüsü olmadığına bile çok güçlüydü. Grevlerin beraber tutunduğu şey, sadece bölünmüş tarihin duyumu değildi (çelik işçileri birkaç zaman önce başarılı bir şekilde grevdeydiler) aynı zamanda grubun gücünü itaat ve mutabakat gibi işlemekti. Keza arkadaşlarının çoğunu kaybettiği ve alanı terk etmek zorunda kaldığı grev gözcü hattına karşı gelmeyi ciddi bir şekilde düşünen 1959'daki bir çelik işçisi gibi (Hanley, 1973). Emek tarihi 1959 öncesi ve sonrasında, emek dayanışmasının olmadığı örneklerle doludur.

İşçiler şirketin kazanacağına inandıklarında, çoğu işçi sendikayla kırılmaya karşı sahip olduklarını ve ailelerinin ilgisinin tartar ve çalışmaya geri döner. İnsanlar, sosyal bağlama son derece duyarlıdır ve rasyonel kişisel çıkarlar sergileyebilir ya da iş birliğe ait davranış durumun özelliklerine dayanabilir (Gintis, 2002). Diğer iki büyük çelik grevi henüz haftalar öncesinden kazanılmış olmasına rağmen, bu polis şiddetinden dolayı bir grevin yıkıldığı yer olan Çelik Cumhuriyet'inde 1937'lerin sonuna kadar bir sorundu (Hinshaw, 2002). Başka bir ifadeyle insanlar, stratejilerin etkisine duyarlıdır ve bir kaç açıkça ya da değerli bir biçimde başaramadıkları bir şeye bağlanmak ister (Örneğin, Gintis, 2006). Geleneksel sendikacılar için hacizin bir kaynağı iken, insan doğasının bu görünüşü uzun tarihimiz boyunca çevrenin böylesi bir sahasına nasıl adapte olabileceğimizi açıklamaya yardım eder.

Sendikalar işbirliğine dair bir çabadır ve sonuç olarak onlar karşılıklı hareket olmadığında işbirliği bozulduğunda oluşan problemlerle uğraşmak zorundadır. İşbirliğine dair stratejiler, zorunlu olarak kırılabilir değildir (dini

düşünce ya da örnekler olarak ticaret) fakat şarta bağılırlar; işbirliğine dair bir strateji tek bir çevrede ya da zamanda belli bir noktada çalışıldığında etkin olmayı devam ettiremeyebilir.² Buna ilaveten işbirliği, tespit eden ve cesaretini kıran dolandırıcılara ya da tereffüçülere dayanır. Gintis gibi davranışçı ekonomistler (2005, 2006), insanların genellikle birlikte çalışmak isteyerek işe başladıklarını anladılar. Fakat iş birliğinde bulunma karşıtlarıyla ya da tereffüçülerle karşı karşıya kalındığında, işbirliği gittikçe küçülür. Dolandırıcı kesif mekanizmalarımız harekete geçirildi ve dolayısıyla birlikte çalışmaya ya cezalandırarak ya da reddederek cevap veririz (örneğin Stone, Cosmides, Tooby, Kroll, & Knight, 2002). Ceza üstlendiği bedeller üzerinde etkide bulunmasına rağmen, insanlara, dolandırıcıları ya da tereffüçüleri cezalandırmak için fırsat verildiğinde Gintis (2006) işbirliğinin yüksek seviyelerinin devam ettirilebileceğini anlar. Başka bir ifadeyle, sonuç olarak insanlar rasyonel ve/ya da bencil oyuncular değildir. İnsanlar, onların birbirini defalarca etkileyeceğini bildiği zaman işbirliğinin bu çeşidi, ispat edilmesi en kolay olandır. 1950'nin küçük çelik kasabaları, etnik yönden çok çeşitliydi, fakat istikrarlı değildi; insanlar, okuldan, mahalleden ve işten birbirlerini bilirlerdi. Sonuç olarak 1950'lerdeki sendikacılık, doğal olmaya başlayan Katolik kiliseleri, VFW, the Knights of Columbus ve işbirliğinin diğer örnekleri gibi yerel kültüre girmeye çalışma yollarını buldu.

Evrimciler, işbirliğinin akrabalar arasında meydana geldiğinde daha kolay olduğunu uygun bir teoriyi kapsamından bilir. Hamilton (1964), özgeciliğin genetik lüzumsuz masraftan kaynaklandığını gözlemledi. Bu anlayışın kökleri, iki erkek kardeşi ya da sekiz kuzeni için yaşamını feda ettiğini ifade eden ünlü hazır cevap Haldane (1955) tarafından düzgün bir şekilde özetlendi. 19. Yüzyılın ilerisine doğru kiralanmış oğulların çelik şirketleri, sık sık babalarının ününe dayandı. Örneğin 1950'lerde sekiz erkek kardeş (ve daha fazla amca) büyük Homestead çelik kompleksinde çalıştı. Siyahî çelik işçilerinden birisinin belirttiği gibi, "adam kayırmacılık, fabrikada yabancılaşmak demektir" akraba seçiminin bir görünüşünü ve adam kayırmacılığın ırksal ayrımı nasıl desteklediğini açıklar (Hinshaw, 2002, s. 213). 1937'den önce sendika karşıtı bir çağda, adam kayırmacılık (ve ortaklığın muazzam gücü) sendikacılığı sınırlandırmaya yardım ederdi. Şirket sadece tek bir işçiyi işten atmakla kalmaz aynı zamanda ailelerini de işten atardı ve bireyler bu temelde meslektaşlarıyla herhangi bir potansiyel

² 1850'den 1930'lara, ticari sendikanın ya da siyasi partinin hemen hemen her çeşidi çelikte organize olmuş görünüyordu. Birisinde Darwin'in Katedrali'nde David Sloan Wilson'ın fazlaca değişmiş dinleri tartıştığı; bazı ideolojilerin intibak edici olduklarında başardığı metodlar hatırlatılır. Emeğin tarihi açısından, her organizasyon çevre için uygun hakkı bulmaya çalıştığı için bu bilinçli bir kültürel evrimdir.

işbirliği içine girmeyi hesapladılar. Ancak sendika dil ve tören aracılığıyla kalabalık akrabalık davranış örnekleri geliştirdi. Örneğin, sendika üyeleri birbirlerine erkek kardeş ya da kız kardeş olarak hitap etti. Grev gözcüsü hattına karşı çıkanlar, sadece ailenin üyeleri değil aynı zamanda dolandırıcılar ve o esnada hasta olanlarda grev kırıcıydı (c.f. Pinker, 2007). Sendikalar ayrıca çalışanlarına düzenli toplantılar ve seçimlerden spor takımlarına, ödüllü ziyafetlerden sözleşme müzakerelerine kadar paylaşılan törenleri geliştirdi. Bu törenlerin ve aktivitelerin tamamı eğer aile değilse, klanın paylaşılan bir amaç duygusunu ve kaynakları paylaşmayı vurguladı.

İşbirliğine ait bir strateji olarak sendikalar, her zaman dayanışma grubunun tercih dinamiklerine kapıldı. 1959'da çelik şirketleri, grev gözcü hattının karşısında grev kırıcılara refakat etmeye bile teşebbüs edemedi. Daha yirmi yıl öncesine kadar çelik işçileri, etnisite, dil, meslek ve ırk bakımından derinlemesine bölünmüştü –ve on yıl içinde de böyle olmuştu (Hishaw, 2002; Walker, 1946). 1892'den (son büyük çelik sendikası yok edildiğinde) 1937'ye (çelik sendikacılığı yeniden su yüzüne çıkarıldığında) kadar, çelik endüstrisinde çok fazla grev vardı ve çoğu kısa, kanlı ve başarısızdı. Örneğin 1919'da, işçilerin binlercesinden yüzlercesi, tarihçilerin *Büyük Grev* olarak adlandırdığı ve zamanında çoğunun *Güçlü Pazılı İşçi Grevi* olarak adlandırdığı (göçmenler için aşağılayıcı bir adlandırma) şeyde birleştiler. Göçmenlerin büyük çoğunluğu vurulmuştu fakat ülkede doğmuş olan işçiler, beyazlar ve siyahlar genellikle vurulmamıştı. Grevcilerin gözünü korkutan çelik şirketi rençperleri; hükümet yanlıları caddelerde makineli tüfekler kullandılar. Polisler üç ya da daha fazla grupların yasaklanmış olsalar bile işçilerin ortada toplanmalarına engel oldular bu yüzden grev kırıcıları cezalandırmaya teşebbüs edenleri birbirleriyle uyuma girmeyi kabul ettirmek imkansızdı.

Belki beklendiği gibi, sendikacılık çeliğe, işbirliğine ve özgeciliğe geri döndüğünde etnik sınırlar takip edilir. Tarihçi James Rose (2001) 1930'larda birbirlerinden farklı iki organizasyonun, Pennsylvania, Duquesne'deki Amerikan Çelik tarafından sahip olunan bir fabrikada ortaya çıktığını keşfetti. Daha yaşlı, daha kabiliyetli ve muhtemelen kendi ülkelerinde doğmuş olan bu işçiler, geçenlerde biçim verilmiş *şirket sendikasında* birleştiler. Daha genç, daha az yetenekli ve ya göçmenler, çocuklar ya sadece göçmenler ya da Afrika kökenli Amerikalı işçiler başka bir organizasyonda birleştiler. Her iki grupta 1937'den sonra aynı sendikada birleşti fakat genellikle bir grupta birbirlerini destekleyen ya da diğer grubun üyeleri üzerinde güç uygulamaya hakkı olan üyeler olarak önceki sadakat örneği, yıllar boyu kendine rol yaptı. Bu, askerler gibi ticaretle uğraşan sendikacıların ilkeleri ("sonsuz dek dayanışma") ya da yönetim biçimlerini ("çalışma sınıfı") özetlemeye belirli insanlardan ya da gruplardan

daha az sadık olduklarını ileri sürer. Onlar ayrıca otoritenin mevkilerini kazanarak kendi statülerini yükseltmeye çalışırlar. Rose evrimsel bir iskelet kullanmadığında o, çelik işçilerinin sadakatle grubun üyelerini tuttuğunu, etnisite, meslek ve ideoloji tarafından sık sık bir sınır çizildiğini keşfetti (Rose, 2001).³

Dayanışma grubunun önyargısının bu örneğine, büyük ölçüde emek tarihçileri tarafından başvurulmuştur. Amerika'daki en erken sendikaların çoğu tek bir mesleğin üyeleri gibi zaten biçimlendirmiş oldukları sosyal grupların dışında biçimlendirirler. Diğer sendikalar (iğne tüccarlarındaki gibi) New York'ta yirminci yüzyılın başlarındaki bayan Yahudi eldiven üreticileri gibi ekonomik bir mevkiye hükmeden etnik grupların dışında biçimlendirdi. Ancak Amerikalı ticaret sendikacıları nispeten geniş bir ölçekte ve etniksel ve ırksal çeşitliliklerin hızlı bir şekilde büyüdüğü bir toplumda daima sendikaları inşa etmeye çalışırlar. Sonuç olarak, alışılmış dayanışma grubunun sembolleri çoğu kez eksiktir ve gelişmeye ihtiyaç duyar. Reformcuların 19. Yüzyılda göçmenler ve aynı ülkede doğanlar için yeni dayanışma grubunun sadakatini desteklemek için vatandaşın devlete bağlılık yemini gibi Amerikan ulusçuluğunun yeni sembollerini geliştirmesi bu sebeptir (Webber, 2003). Yeni kimlikler, bir Amerikalının ya da bir ticaret sendikacısının varlığının olup olmadığını meydana çıkarabilir fakat dayanışma gruplarının zaten dil, din ya da yeni sadakatle karışmış ırk çerçevesinde biçimlendirildiği herkesçe bilinen bir gerçektir. Tarihsel olarak Amerikalı sendikacılar özellikle birçok çeşitlilik arzeden şeyle, (yani düşündüren) sosyal çevreyi karşılaştırdı. Hatta bugünlerde hem Avrupa'da hem de Amerika'da bireyler, kendi etnik gruplarının üyelerinin fayda sağlamadığını hissettiklerinde sosyal yardım harcaması için halk desteği düşer. İsveç'te gerçek olduğu kadar Mississippi'de de gerçek olan budur ve refah devleti politikaları üzerindeki siyasi baskının bir kısmını açıklamaya yardım edebilir (Porter, 2007).

İhtiyaçtan dolayı böyle yapmaya mecbur kılındığında, dayanışma grubunun bir üyesi olan sendikalar büyüyebilirler ve büyürler (ya da büyümek için araştırır). Aynı mesleğin üyeleri fakat aynı işyerinin değil, "erkek kardeşler" ya da "kız kardeşler" olarak bir şehir, bölge ya da ülke aracılığıyla üyelerini görmek için öğrenmek zorundadır. Sonunda sendikalar, farklı esnaflarla ya da dindar, ırksal ya da etnik gruplarla işçilerin nasıl bir araya geleceğiyle ya da bir araya gelip

---

³ Sendika üyeleri, liderlik, teşekkül ve islah etme koalisyonları için birbirleriyle etnisite ya da işgücü (ya da her ikisi) boyunca sıralanırlar. 1960'daki Oto İşçileri Sendikası içinde, vasıflı muhafazakar beyazlar, vasıfsız pozisyona mahkum siyah üyelere karşı (Georgakas, 1975) sendikanın sosyal demokratik liderini destekledi (Walter Reuther).

gelmeyeceğiyle mücadele eder. Bunun için dayanışma grubunun dışında olan sorun hem önemli hem de mücadele edilebilirdir.

Sendikaların ifade ettiği işbirliği biçimi için herhangi bir örnek var mıdır? Tarihçilerin “tarih-öncesi” olarak adlandırdığı şeyden neşet eden (biyolojik olarak modern insanlığın kökeni ve davranışsal olarak modern kişiler arasındaki beş bin kuşak) insanlığın evrim geçirmiş bilişsel mimarisinin birkaç görünüşü var mıdır? Kısaca, evet. İnsanlık tarihi Neolitik devrimden önce işbirliği örnekleriyle doludur, örneğin avlanma. Ava bağlı olan avlanmanın çoğu biçimi, dayanışma grupları yapıldığında daha etkilidir. Ayrıca avlayan ve toplayan bütün toplumların hemen hemen bireysel çabalarının sonuçları grubun diğer üyeleriyle paylaşılır. Evrimciler çoğu kez karşılıklı özgecilik kavramıyla bu işbirliğini açıklar öyle ise paylaşma, bireysel çabalar başarısız olduğunda kaçınılmaz güne karşı bir tür garantiye alma biçimiydi. Avlanma yalnızca böyle olmamasına rağmen türüne özgü olarak erkeksi bir stratejidir. Ancak başka bir işbirliğine ait risk, savaş yalnızca erkeksi bir aktivitedir. Şayet başarılı olursa grubun bütün üyeleri, karlı çıkacaktır fakat işbirliği giderleri yüksekti; sonuç olarak çoğu birey, kayıp hayata ya da üyeye karşı sosyal cezanın giderlerini bastırmak için dolandırıldı. Örneğin Napoleon Chagnon, bir grup Yanomamo savaşı tamamladığında onların savaşmalarını engelleyen hastalık ya da yaralanma şikâyetleriyle erkenden geri döndüklerini keşfetti (Chagnon, 1983).

Sendikaların işbirliksel bir birleşmenin bir örneği olduğunu tartışacaktık. Nispeten yakın bir tarihe kadar emek, *esasen* erkeksi bir organizasyon ya da strateji oldu. 1959’daki çelik işçilerinin yüzde doksan sekizi erkekti, bu kiralık işlerin bir sonucu olmasına rağmen; kiralanmış olan bu kadımlar ayrıca sendikayla birleşti (Hinshaw, 2002). 1900’lerde erkekler, sendikaların üyeleri olan kadınların muhtemelen üç katıydı. Ancak liderliğe dayanan erkeksi ön yargı, emek tarihçilerine tanınmıştı. Örneğin 1920’lerde kadınlar, Uluslararası Bayan Elbise İşçilerinin Birliği’nin % 85’ini oluşturdu fakat kendi liderliklerinin yaklaşık % 5’ini ihtiva ettiler. 1920’lerde kadınlar, Who’s Who in Labor 1925’teki baskısı tarafından nakledilene göre liderlik pozisyonunun yaklaşık % 5’ini oluşturdu. 1976’lara kadar kadınlar, sendika üyeliğinin yaklaşık üçte biriydi fakat Who’s Who in Labor’ın yeni bir basımı liderlerin % 10’undan daha azının kadın olduğuna işaret etti. Diğer grupları yarıştırmak için emek tarihçilerinin dayanışma olarak adlandırdığı şeyin ihtiyaç dolayısıyla dayanışma grubunun özgeciliğini yüksek seviyelere çıkartan sendikaların, avlanma ve savaşmanın evrim geçirmiş mimarisi üzerine inşa edilmesi mümkündü.

Tek başlarına insanlığın dinamiklerinin doğasını veren insanlar genellikle sosyal hiyerarşide yukarıda ya da aşağıda olanlarla rekabet edecekti. Diğerleri,

sosyal, dilsel ya da dış yapısal olarak farklı bir grubun üyeleri olduklarında, bu eğilim özellikle söylendi (örneğin Alesina & Glaeser, 2004). 19. Yüzyıldaki çoğu çelik sendikası, siyah üyelerden dolayı yasaklanmıştı ve âlimler 20. Yüzyılın birçok sendikasının bu yasaklamayı içerdiğini belgeledi, siyahlar olayların merkezinden uzaklaştırıldı (Hinshaw, 2002). Çoğu tarihçi, o vakit beyaz üstünlük yanlısı Demokratik Parti'yi açıkça oylayarak, saz şairi müziği ve vodvil aracılığıyla siyahlara çamur atarak ve onlara karşı ayaklanarak İrlandalı göçmenlerin 19. Yüzyıl emek piyasalarına kuzeyden gelen siyah girişlerini nasıl başarılı bir şekilde sınırlandırdığını belgeledi (Roediger, 1999). Örneğin 19. Yüzyılın sonlarının Kaliforniya Çalışan Adamlarının Partisi, Çinli göçü başarılı bir şekilde kısıtladığı için tartıştı (Saxton, 1991). Çalışma sınıfının sosyal tarihi, böylesi incelemelerle doludur. Amerikalı olmayanlar bile, Amerikalı çalışma sınıfı tarihçilerini işçiye en yakın tarih hakkında en çok şeyi bildikleri için affedebilmelerine rağmen, tarihçiler çalışma sınıfının tarihinin görünüşü olarak bu örneklerin farkındadır fakat bu işçilerin doğasından dolayı değildir. İnsanlık tarihi ve emek tarihi, düşmanların yanlamasına daha zayıf bir grup, kabile ya da ulus olarak tanımlandığı yer olan kabileye ait düşünüşün böylesi çeşitte örneklerine sahiptir (örneğin Berreby, 2005). Fakat bildiğimiz kadarıyla sendikalar, işbirlikçi koalisyonun eşsiz bir formudur ayrıca onlar, şayet esaslı değilse, onların üzerinde bir sınıf olduğunu dik olarak karşıtları tanımlarlar.

Sendikaların temsil ettiği işbirliği biçimleri için örnek bir olay var mıdır? Tarihçilerin "tarih öncesi" olarak isimlendirdiklerinden ortaya çıkan İnsanlığın gelişmiş bilişsel yapısına ilişkin bakış açıları var mıdır (biyolojik olarak modern insanların orijinleri ve davranış açısından modern olanlar arasındaki beş bin nesil)? Kısaca, tüm bu sorulara verilecek cevap; evet vardır. Neolitik devrimden önceye dayanan insanlık tarihi işbirliği örnekleriyle doludur, tıpkı avcılık örneğinde olduğu gibi. Avlanacak hayvana bağlı olarak pek çok avlanma biçimi bir grupta icra edildiğinde çok daha etkilidir. Dahası, esas itibariyle tüm avcı ve toplayıcı toplumlarda bireysel olarak harcanan çaba sonucunda elde edilenler bile grubun diğer üyelerine de verilirdi. Evrimciler bu birlikteliği karşılıklı olarak başkalarını düşünme konsepti içinde açıklamayı uygun bulurlar şöyle ki paylaşma bireysel gayretin başarısızlığa düştüğü o kaçınılmaz gün için bir nevi sigorta olarak görülmüştür. Avlanma her zaman olmasa da genel itibariyle erkeklerin yaptığı bir işti. Bununla birlikte, koordineli olarak yapılan bir diğer yaygın girişim olan savaş hali sadece erkeklere özgü bir durumdu. Eğer başarılı olursa grubun bütün üyeleri bundan faydalanırdı. Ancak işbirliğinin maliyeti yüksekti; sonuç olarak birçok kişi hayatlarını veya bir uzvunu kaybetmektense görevden kaçarak sosyal cezanın bedeline razı olur. Örneğin antropolog Napoleon Chagnon'un tespit ettiğine göre bir Yanomamo grubu savaşa gittiğinde birkaç

kişi kendilerini savaşmaktan alıkoyan hastalıklardan ve yaralanmalardan dert yanarak vaktinden önce eve döndüler (Chagnon, 1983).

Sendikaların bir işbirliği koalisyonu örneği olduğunu tartışabiliriz ta ki işçi sınıfının öncelikli olarak bir erkek kurumu ya da stratejisi olduğu kabul edilene denk. 1959 yılında demir işçilerinin % 98'i erkekti, bunun işe alma uygulamasının bir sonucu olmasına rağmen işe alınan kadınlar da sendikaya katıldılar (Hinshaw, 2002). 1900'ler civarında sendikalardaki erkeklerin sayısı kadınlarınkinden 3 kat daha fazlaydı. Liderlik açısından erkek yanlı bir tutum emek tarihçileri tarafından iyi bilinir. Örneğin 1920'lerde Uluslar arası Bayan Giyim Çalışanları Sendikası'nın % 85'ini kadınlar oluşturuyordu fakat bu sendikaların yönetiminde kadınların oranı yalnızca % 5'ti. İşçi Sınıfında Kim Kimdir'in 1925 baskısında da belirtildiği üzere 1920'lerde kadınlar liderlik pozisyonlarının yalnızca % 5'ini oluşturmaktaydı. 1976'ya kadar sendikaya üyelikte kadınlar neredeyse 3'te 1'lik bir oranı kapsıyordu fakat İşçi Sınıfında Kim Kimdir'in yeni baskısı sendika liderlerinin %10'undan daha azının bayan olduğunu gösterdi. İşçi sınıfı tarihçilerinin diğer grupları alt etmek adına dayanışma olarak adlandırdıkları üst düzey grup içi fedakârlığın gelişmesini zorunlu kılan avcılık ve savaş halinin zamanla gelişmiş yapısının üzerine sendikaların oluştuğunu söylemek mümkündür.

İnsan dinamiklerinin doğasına bakıldığında görülür ki tek başlarına kaldıklarında insanlar genellikle, ya sosyal hiyerarşi de kendileriyle aynı ya da kendilerinden aşağıdaki insanlarla rekabet ederler. Bu eğilim, rekabet edilen diğer insanlar sosyal dilsel ya da fenotip açıdan farklı gruplarda olduklarında (örneğin Alasina & Glaeser, 2004) bu eğilimden daha yüksek sesle bahsetmek mümkündür. 19. Yüzyıl'da pek çok çelik sendikası zencilerin üyeliklerini engellemiştir ve araştırmacılar 20. Yüzyılda nispeten çok daha büyük sendikalarda bile zencilerin tecrit edildiğini belgelemişlerdir (Hinshaw.2002). Pek çok tarihçi İrlandalı göçmenlerin beyazların üstünlüğünü savunan Demokratik Parti'ye oy vererek zencilerin 19. Yüzyılda kuzeydeki iş pazarına girmelerini başarılı bir şekilde nasıl sınırladıklarını belgeleriyle gün yüzüne çıkarmışlardır. Örneğin, 19. Yüzyılın sonlarında California Workingmen Partisi Çinli işçilerin ülkeye göçünü başarılı bir şekilde sınırlandırmışlardır (Saxton 1991). İşçi sınıfının sosyal tarihi bunun gibi olaylarla doludur. Tarihçiler işçi sınıfının tarihinin bir parçası olan bu örneklerin farkındalardır ancak tüm bunlar ne işçilerin ne de Amerikalı işçi sınıfı tarihçilerinin mevcut tarihin büyük bir kısmını bilmelerinden ötürü affedilebilmelerine rağmen Amerikalıların doğasından kaynaklanmaktadır. İnsan ve emek tarihi yatay doğrultu zayıf bir grubun, kabilenin ya da ulusun düşman olarak tanımlandığı çok sayıda bu tür kabile fikirleri örnekleriyle doludur (Örneğin Berreby,2005). Fakat sendikalar eşsiz bir işbirliği koalisyonu

oluştururlar bildiğimiz kadarıyla rakiplerini dikey düzlemde bulurlar yani kendilerinden üst sınıflar.

Yukarıda da belirtildiği üzere, sendikaları kim yönetecek konusu gündeme geldiğinde tarihçilerin de ortaya çıkardığı üzere sendikaların kendi prensipleriyle çatışmaya başlarlar. Sendikalar, eşitlikçi retorik (işverenlere karşı örgütlenen grup) kullanırlar ve çoğunlukla dikkat çekici bir hiyerarşikler. Çelik işçileri başkanının 1959 yılında sendika üyelerini bir çırpıda greve çağırmasını hatırlayınız. Çelik işçileri onun sözünü dinlediler ve zamanı geldiğinde liderlerine güçlü bir şekilde arka çıktılar. Biz ve onlar düşüncesinin nasıl çalıştığını bilerek kıyasıya geçen bir sözleşme kavgasının tam ortasında “biz”den birine gösterilen bu tür bir sadakat şaşırtıcı olmasa gerek. Ve beş yıl sonra çelik işçileri sendika başkanının görevine son verip bir düzine demokratik reform sözü veren bir başka kişiyi yönetim koltuğuna oturtular. Böylece, insanlar hiyerarşiler, bu hiyerarşiler içindeki pozisyonları ve liderleri konusunda hasattırlar. Avcılar ve toplayıcılar, antropologların korumalı eşitlikçilik olarak adlandırdıkları bu görüşle liderlerinin gücünü kısıtlarken doğamızın bizi liderlerimize karşı oldukça riyakâr olmamızı sağladığına dair kanıt vardır. 1920’lerin Birleşik Maden İşçileri’nde kendi aralarında gruplaşan sendikacılar sendikayı kontrol etmek için aday listeleriyle sopalarla ve kurşunlarla birbirlerine karşı mücadele ettiler. Fakat aynı sendika takip eden 10 yılda duruşu, hitabı ve arzusu dünyalar kadar büyük olan John L. Levis tarafından düzen içinde yürütülmenin keyfini sürmüştür. Levis’in yüzü BMİ ana merkezinin duvarlarını bugün bile domine eder. Sendikaların içinde hayatın bir gerçeği olan gruplaşmanın var olması hem muhafazakâr hem de radikal sendikalarda da liderlikte istikrar olması çokta şaşırtıcı değildir. Zamanla gelişen zihinsel yapı bütün insanlarda aynı olsa bile bunun nasıl ifade edildiği büyük çeşitlilik gösterir. Örneğin BMİ, İlaç İşçileri ve Amerikan Öğretmenler Federasyonu arasında sendika kültürü açısından büyük farklar vardır. 20. Yüzyılın ortalarından beri yani sendikaların üye sayısında azalma (güç kaybetme) gözlemlendiğinden beri sendikaların tarihi bile bizim zamanla gelişen bilişsel yapımızın çerçevesi içerisinde anlaşılabilir. Sendikalar bazı özel koşullardan doğan bir işbirliği stratejisini temsil eder. Dünya çapında bireyler zenginleştikçe onlar toplumcu stratejiden bireysel stratejiye geçiş yapmışlardır. Dahası toplumlarda ekonomik açıdan eşitsizlik arttıkça vatandaşların oy verme ve devletin etkisi hakkında daha küçümseyen tavırlar takındıklarını öne süren veriler vardır. Benzer şekilde ekonomik eşitsizlik ne kadar büyük olursa bireyler yabancılara o kadar az güvenir (Wilkinson, 2006). 1940lar’da Amerikan işçileri daha da zenginleştiler ve toplumun fiziksel yapısı giderek parçalandı (otomobillere karşı tramvaylar; fabrika şehirleri ya da kentsel çevrelerin yerine varoş ve lüks siteler). Dahası, Amerikan işçileri sosyal bağların ve hiyerarşinin benzer olduğu aynı çalışma ortamlarında veya sabit mahallelerde yaşamlarını

geçirmiyorlar. Bazı sosyologların sosyal kapital olarak terimleştirdiği herkesi ilgilendiren toplumsallığın zayıf düşmesi tüm bunların sonucudur (Putnam,2007). Sonuç olarak bireysel stratejiler kıymetini yitirdi, işbirliğine bağlı olanlar özellikle sendika stratejileri giderek etkilerini kaybettiler.

Bunun da ötesinde, 1970ler ve sonrasında firmalar sendikaların yönetildiği yasal zemini değiştirmek adına başarılı bir şekilde lobi oluşturdular. Bu karmaşık yasa ve düzenlemelerin kısaltılmış hali, üyeleri greve gittiğinde Başkan Ronald Reagan tarafından kovulan ve yerlerine başkalarının getirildiği sendikanın kısaltması olan PATCO'dur. Ancak ne iştir ki PATCO Reagean'ı başkanlık için desteklemiştir. Hükümetin düzeni oturtmasıyla kurumlar da bu düzene uydular. Bir çalışma, işçilerin yaklaşık %20sinin (sendikanın değişmeyen güvenilir avukatları) sendika özgecilik ve işbirliğini yükseltmek gücüne sahipken kovulduğunu ortaya çıkarmışlar (Schmitt,2007). Sendikanın özel sektördeki mücadelelerinin yaklaşık %18'i işçilerin kovulmasıyla sonuçlanmıştır (Bronfenbrenner & Juravich, 1994). Birçok efsane gibi Reagean'ın bütün bunları başlattığı fikri de gerçek dışıdır. 1970lerin öncesinde emek yasası işçi mahkemelerinin (grev hatlarını geçmek gibi kuralları ihlal edecek şeyleri yapmaları) üyeleri cezalandırmadan ve sonrasında işverenlerden bu cezaları tahsil etmelerini talep etmeden önce sendikalara üyelerini "yargılama" hakkı tanımıştır. 1970lerin başlarında mahkemeler bu tür uygulamalara müsaade etmediler. Sonuç olarak, sendika üyeleri kendi grev hatlarını çiğnedikleri zaman bile(Bugün birçoğunun grev esnasında yaptığı gibi) ceza almazlardı. Düzenbazlar cezalandırılmadığı zaman işbirliği de giderek gücünü yitirir.⁴

Kısacası 1980lerin başında iş grupları sendikaların oluşmasını veya etkili hale gelmesini zorlaştıracak bir şekilde emek kurumlarını düzenlediler yani oyunun kurallarını değiştirdiler (Kanunlar, düzenlemeler, ekonomi ve ideoloji). Bugün işçilerin yarıdan fazlası bir sendikaya katılacaklarını ancak sendikalaşma seviyesinin 20. Yüzyıl başlarına göre daha az olduğunu dile getiriyorlar (Greenhouse, 2002). Stratejilerin etkisinin farkında olsalar da işçiler kendilerinin ve ailelerinin geçimlerini sağlamak için bireysel çabalara geri dönebilirler (daha çok çalışmak, yeni bir bölgeye yerleşmek, daha iyi bir iş bulmak). Buna ilaveten, sendikalar var olan statü hiyerarşilerinin yegâne biçimi değildir ve işçiler sosyal statülerini geliştirmeleri için onlara daha düşük maliyetli yolları garanti eden diğer yapılanmalara da katılabilirler. Ümit ederiz ki bu evrimsel psikolojinin ister istemez kısaltılmış genel bakışı bu yaklaşımın sosyal tarihe verimli bir şekilde

⁴ (NLRB v. Allis-Chalmers Üretim Grubu, 1967), (CIO v NLRB, 1972) (NLRB v PETROL, KİMYASAL VE ATOMİK ULUSLAR ARASI SENDİKA İŞÇİLERİ, YEREL 6-578, AFL-CIO, 1980) (NLRB v. AMERİKA'NIN BİRLEŞİK DEVLET GRANİT, TAHTA, TEKSTİL SENDİKA İŞÇİLERİ, 1971)

dâhil edilebileceğini gösterir. SSSM'ye ek olarak bu yaklaşım önemli olayları ve süreçleri yorumlayabilir. İlerdeki bölümler bu yolu takip edecek ve bir teori olarak evrimin gücü sebebiyle bazı öngörülebilir güçler ile birlikte bu yaklaşımın araştırmaya yeni çizgiler sunabileceğini belirtecektir.

AMERİKAN EMEĞİNİN İLK TARİHİNE DARWİNCİ BİR YAKLAŞIM

Birleşik Devletlerde ilk grevler ve sendikalar Philadelphia ve New York'ta sendikaların şekillenmesine müteakiben, aşağı yukarı Amerikan Devrimi zamanında ortaya çıkmıştır. Hemen sonra, sendikalar matbaacılar ve ayakkabıcılar gibi belirli esnaflar veya zanaatkârlar etrafında oluşmuştur. Bu zamana kadar, becerikli zanaatkâr olmanın geleneksel yolu Avrupa lonca sisteminden gelen çıraklıktan kalfalığa oradan da ustalığa yükselmek şeklindedir. Bir işin bütün yönlerinde ustalaşanlar ticari rakiplerin sayısını kısıtlayarak ve üyelerin yeteneklerinin ne durumda olduğunu kontrol ederek zanaatın çıkarlarını koruyan kurumlar geliştirmişlerdir. Ustalar bu işbirliği koalisyonunu ve malların üretimini sayısı artan meslektaşları üzerinde kurdukları kontrol sayesinde yürütebilmişlerdir. Ustalar çıraklarını kanatları ve çatıları altına alır onlara bildiklerini öğretir ve manevi bir baba olarak onların davranışlarına çeki düzen verirlerdi. Çıraklık yıllarını tamamladıktan sonra, kalfalar farklı ustaların evleri ve dükkânları arasında kalfalık ederlerdi. Bu sistem Birleşik Devletlerde Amerikan Devrimini takip eden demokratik baskılar altında kalfaların ve çırakların ustalarının ataerkil otoritelerine karşı çıkmalarıyla bozulmaya başladı. Artan göçler ve kapitalizmin mantığının ve pratiğinin güçlenmesiyle ustaların günü birlik işçi olarak kalfaları kolayca kiralamalarının ve bir işin bütün yönlerini işçilere öğretmektense yapılan işleri alt bölümlere ayırmalarının onlara daha hesaplı gelmesi diğer bir faktördür.

Bu sebeple, ilk sendikalar zanaat sendikalarıydı ve bu durum yaşlı ustaların otoritelerini yerinden oynatmanın arayışı içinde olan yeni yetmelerin işbirliği koalisyonunun ortaya çıkması olarak da yorumlanabilir. Sendikaların önceliklerini şekillendiren bir diğer durum kalfaların üretken hedefleriydi. Geleneksel lonca sistemi kalfaların evliliklerini geciktiriyordu. Evlenmek ve kendi ailesini kurmak için gerekli kaynakları toplamak adına çabalayan kalfalar ataerkil aile geleneği altında yaşarlar ve çalışırlardı (Greenberg, 2007). 19. Yüzyılın başlarında kalfalar düzenli maaş sahibi ve aynı zamanda aile babası oldular ancak kiralarm ve diğer malların fiyatları hızla yükselirken kalfaların gelirlerinin sabit kalması onların yeni kurulan üretken statülerinin kuyusunu kazdı.

İlk sendikacılar emekçiler olarak (örneğin halk eğitimi ve tüm erkeklerin oy kullanma hakkı gibi) cumhuriyetçi demokratik hakların savunulmasında ve

kadınları iş ortamından uzak tutup ev ortamına adapte etme konusunda oldukça ısrarcıydı (Stansell 1987).

Tarihçiler, cinsiyet meselelerinin işçi hareketinin merkezi olduğunu kabul ederler. 19. Yüzyıldaki birçok sendikalar kadınların (genellikle zencilerin ve sonrasında da Çinlilerin) üyeliğini yasakladılar. Much has been made of this hostility and deservedly so. Mevcut bu durumun var olup olmadığı değil neden ortaya çıktığıdır. Pek çok araştırmacı ilk işçi hareketinin kadınların katılımını (ya da kadınların işçi pazarına katılmasını kısıtlama yolları arayarak) kısıtlayarak kendi eşitlikçi felsefelerine ters düştükleri sonucuna varmıştır. Araştırmacılar, emekçilerin ortaya çıkan burjuva tarzı aile yaşamı kültürüne karşı mücadelelerinde ya da kendi eşitlikçi ideolojilerini benimsemelerinde ve onu ataerkil yapılarının üstesinden gelmek için kullanmalarında başarısız oldukları fikrine vardılar. Bununla birlikte, kadınların işçi kurumlarına üye olmalarına karşı takınılan düşmanlığa ve vurdumduymazlığa karşı tarihçilerin açıklamaları betimleyici ve işin doğasıyla iç içedir. İlginçtir ki; birçok araştırmacı (nor a few female activist)kadın işçilerinde female activistlerin öfkesine rağmen bizim bugün geleneksel cinsiyet rolleri olarak adlandırdığımızı inandıklarını anlamışlardır. Tüm bunları Marksist terminoloji içinde değerlendirdiğimizde hem kadın hem de erkek işçilerin yanlış bir farkındalık ortaya koymuşlardır.

Tüm bu mevzularda Darvinci bir yaklaşım daha net bir açıklama aracı sağladı. Erkeklerin buna gücü yettiğinde, eşlerinin ve kızlarının iş pazarına girmelerini kısıtlamaya çalıştılar. 19. Yüzyıldaki şehirler bugünün şehirlerinden çok daha kirli ve tehlikeliydiler. New York gibi büyük şehirlerde büyük apartmanlar aşırı derecede sıkışık ve kalabalıktı. Çünkü erkekler arasında ve erkek ile bayan arasında çok büyük ekonomik eşitsizlikler vardı, evrimcilerin birden fazla çiftin eşleşmesi olarak terimleştirdiği tecavüz ve oynaşma potansiyeli sürekli ve gerçektir (Stansell, 1987). Evinde güven içinde oturan bir kadından ve evine ekmek getiren bir erkekten oluşan çekirdek ailelerin kurulması hususunda orta sınıfın deneyimini taklit edebilmeleri gerektiğiyle ilgili iş hareketinin savı ne orta sınıfın ideolojisinin şehvete kapılmaktır ne de sadece kadınların ekonomik yönden bağımsız olmalarına yöneliktir. Şehirler ve kasabalar tıpkı sınıf farklılıklarının patlak göstermesi gibi hızla çoğaldı.⁵ Kalfalar çekirdek aileleri iki kişinin gelir sağladığı modern çekirdek aileler olarak değil de bilfiil güçlü ya da zengin erkekler tarafından kontrol edilen haremler olarak görürlerdi. Birçok sendikacıya göre bekâr ve eli ekmek tutanların amacı aspiarionaldı; 19. ve hatta

⁵ Evişi henüz endüstrileşemediği ve yalnız bir günlük emeğe üçte iki saat harcanan ağaç ve su taşımacılığı tükendiği için eve ait emeğin büyük bir kısmı eve gereksinim duyduğuna dikkat edilmelidir.

20. Yüzyılın normlarına göre çocuklar çalışır ve paralarını ailelerine verirlerdi. Onlarca yıl sonra erkek ve kadın sendikacıların annelerin çalışmamalarını iddia etmeleri de unutulmamalıdır. Kent endüstrisi ortamında hem erkeklerin hem de kadınların zamanla değişen duygusal yapıları, erkeklerin ve bayanların, genç kadınların ya da annelerin neden işçi pazarına katılmamalarını istediklerinin net bir açıklamasını ortaya koyar. 19. Yüzyıl ve 20. Yüzyılın başlarında birkaç sendika özellikle 1880'lerde the Knights of Labor, Amerika Öğretmenler Federasyonu ve 1910'larda IBEW'daki telefon operatörleri sendikası kayda değer sayıda bayan üyelere sahipti notably needle trades (the knights en kısa süren ve en kapsamlı kurumdur). İkinci dünya savaşı boyunca endüstriyel işlerde çok daha fazla kadın vardı ve kadınlar çok daha fazla sendikada temsil edilmeye başlandı. Çelik işçileri gibi nispeten daha muhafazakâr sendikalar bile kadınlara aynı iş için aynı oranda ücret verilmesi gerektiğini savundular. Liberal ya da sol görüşlü sendikalar (sırasıyla UAW ve UE) "Kadın Departmanları" oluşturdular ve şirketleri ve hükümetleri çocukların bakımını üstlenmeye zorladılar (Milkman, 1987, p58). Ancak erkek egemenliğinin olduğu iş yerlerinde kadınlara yönelik eleştiriler sadece politik açıdan arka pozisyonlarda kalan erkek işçilerden değil ayrıca işçilerin eşlerinden de yöneltildi. İkinci dünya savaşı boyunca (ve sonrasında) bizim en iyi bildiğimiz sektör olan çelik endüstrisinde kadınlar sık sık şu soruları soruyordu "İş yerindeki bu kadınlarda kim?" "Burada gerçekten ne istiyorlar (ve kocalarımız onlardan ne isteyecek)?" Son sorunun cevabını bildikleri düşünülebilir. SSSM sendikacıların ve ailelerinin bilinç düzeylerini artırmadaki başarısızlığını saymazsak bu tepkiyi iyi bir şekilde açıklamaz. Nitekim evrimcilerin eş koruma olarak terimleştirdikleri ya işçilerdeki ya da eşlerindeki bu endişe cinsiyet ayrımının olmadığı iş yerlerinde ve sendikalardaki yıllardır süregelen bu tartışmanın parametrelerini şekillendirmede yardımcı olur.

Emek tarihçileri büyük oranda kadın üyelere sahip olan sendikalarda bile liderlerin seçilsin ya atansın her şekilde erkek olduğunun altını çizer. Bunların en büyüğü 1920lerde yaklaşık 300.000 üyeye sahip olan Uluslar arası Bayan Giyim İşçileri Sendikası(UBGIS) idi. Üyelerin %85'e yakın bir oran kadın olmasına rağmen seçilmiş ya da atanmış liderlerin(organizatörler, ekip üyeleri) büyük bir çoğunluğu erkekti. 1976ların sonlarında bile "İşçi Sınıfında Kim Kimdir" de listelenen aynı sendikanın liderlerinin %90'ı erkekti. İkinci Dünya Savaşı boyunca Birleşik Elektrik(BE) işçilerinin %40'ı kadındı fakat yöneticilerinin büyük bir çoğunluğu erkekti. UBGIS oldukça muhafazakâr sosyalistti, BE ise radikal ve komünistti. Kadın aktivistlerin ve liderlerin seyrek olmasına getirilebilecek en yaygın açıklama erkeklerin düşmanlığıdır. Bu doğru olmasına rağmen yeterli bir açıklama değildir. Yine de %85'ini kadınların oluşturduğu bir sendikada nasıl oluyor da kadınlar erkeklerin elinden pozisyonlarını alamadılar? Erkeklerin (tıpkı bir etnik grubun üyeleri gibi) oldukça yüksek statüye ve ücrete sahip işleri ve

pozisyonları bırakmaya karşı çıkmaları beklenen şeydir. Belki de kadınlar bu pozisyonları ölesiye isteselerdi elde edebilirlerdi. Fakat bu pozisyonları kazansalardı ne elde ederlerdi? Bu işler kadın liderlere ne tür avantajlar getirirdi? Onlara neye mal olurdu? Bu soruyu yönelttikten sonra, kadınların üretim zindeliğine ve genel sağlığına getireceği kar ve zarar açısından kadın liderliği yapısını incelemeye karar verdik.

Anne Jones Sendromu

Tarihçilerin varsayımı genelde liderlik pozisyonlarının cazip olması üzerineydi. Bu tür işlerin oldukça yüksek statü sunmasından ve sendika ile onun imkânları sayesinde işçilerin aldığından daha yüksek bir gelir elde edilmesinden ötürü bu mantıklı bir varsayımdır. Kadınların bu pozisyonları çocuklarına ve akrabalarına gelir sağlamaya yönelik bir yol olarak görmeleri de düşünülebilir. Nitekim diğer faktörler kadınların dezavantajıydı. Bu kurumların doğası gereği onlar erkek egemenliği altındaydılar ve 1940lara kadar oldukça değişkendir. Bu işler seçilmiş lider olan kadınlardan liderlik veya hâkimiyet göstermelerini gerektirir ve bu statü beraberinde uzun çalışma saatleri ve yolculuklar getirir. Tıpkı bir araştırma üniversitesinde görevde kalabilmek gibi böyle yatırımlar kadınların en verimli olduğu zamanlar olan iş yaşantılarının ilk döneminde yapılmalıdır. 20.yüzyılda işçi sınıfının tahmini yaşam süresi uzamaya başlamadan önce bile bu baskılar çok daha şiddetliydi. Yeniden üretmek ve çocuklara fazlasıyla yatırım yapmak fırsatlarına daha az sahip olan kadınların üretim stratejilerine ve erkeklerin saldırgan yaklaşımlarına bakılırsa, kadınların işçi lideri ve annelik arasındaki dengeyi kurmaları gerekebilir. Aslında mesele bundan ibarettir.

19. yüzyılın sonları ve 20. Yüzyılın başlarının en ünlü kadın işçi aktivisti Mary “anne” Jones, ailesi öldükten hemen sonra organizatör oldu. Kendi söylediğine göre tam bir işçi aktivisti olduğunda 50 yaşındaydı (ailesi ölmüştü). On yıl sonra Amerika Birleşik Maden İşçileri'nin maaşlı organizatörü olmuştu (Jones, 1925). Onun geleneksel cinsiyet rollerine karşı mücadele etmemesi emek tarihçilerinin jenerasyonlarını hayal kırıklığına uğratmıştı. Kadın haklarına karşı gelmiş (bir burjuva olarak işçilerin mücadelelerini görmezden gelerek) ve kadınları sendikaları desteklemeleri için organize ederken iyi bir sendika ücretinin kadınları evde tutacağına inanmıştı. Aslında, kadınların sendikalarda rol sahibi olmasının nedeni onların bir eş ya da anne olmalarıyla ilgilidir (Gorn, 2001). Görünen o ki, kadın liderlerin büyük bir çoğunluğunu çocuksuz olması sebebiyle Anne Jones işçi kadın aktivistlere bir model teşkil etmiştir.

19. yüzyılın ve 20. Yüzyılın başlarındaki kadın işçi aktivistlerinin biyografileri kadınların üretim stratejilerindeki liderlik pozisyonlarına iştiraklerinin bedellerinin oldukça yüksek olduğu düşüncesini destekler. Dikkat Çeken Amerikan Kadınları ve 1607-1950'de veya sonraki baskılarda listelenen 30 civarındaki işçi liderlerinin üçte biri çocuk sahibiydi.⁶ Bunlardan 10'a yakını çocuk sahibiydi, dört tanesi çocukları doğduğunda işten ayrıldı veya sadece ilk kocaları öldükten sonra işe döndüler(yeniden evlendiklerinde maaşları işlerini bıraktılar). Örneğin, L.Barry 1884'de Knights of Labour'ın New York bölümünün "Usta Çalışanı" olarak seçildi. Barry dul bir bayandı işinin gereği olarak çocuklarını bir manastıra veya kocasının ailesinin yanına bırakması gerekiyordu. Barry'nin işine karşı bu kadar hassas olması, kadınların yapmayacağı bir iş olan fabrikalara müfettiş gerektiren bir yasa için Pennsylvania Meclisinde lobi yapmayı reddetmesi evrimcileri şaşırtmayacaktır. 1980'de yeniden evlendiğinde kadınların eğer ihtiyaçları varsa bir iş sahibi olmaları gerektiğini söyleyerek işten ayrıldı. Knights of Labour'da ki bir diğer aktivist E. Rodgers hayatındaki 10 çocuğun ihtiyaçlarını belirterek Usta İşçiler Ulusal Ofisine aday olmayı reddetti. Ancak bir diğer Knight M.K.O'Sullivan dört çocuğuna rağmen işine devam etti çünkü kocası Rodgers'ın kocasının da yaptığı gibi O'Sullivan'ı bu konuda cesaretlendirdi.

Diğer kadınlar evlendiklerinde aktivizmi bıraktılar (örneğin D. Bellane ve A. Troupe). Troupe'nin durumu kadınların liderlik pozisyonunu para kazanmaktan daha değerli olarak görebileceklerini gösterir. Matbaa Sendikası'nın üyeleri kadınların kuruma kabulünü reddettiler fakat şaşırtıcı bir şekilde Troupe'yi yeteneği sebebiyle matbaa dizicisi ve ulusal kurumda kilit bir pozisyon olan sendika avukatlığına seçtiler. O sadece 22 yaşındaydı. 26sına gelmeden evlendi ve sonuç olarak 7 çocuğu vardı Emekçi işbirliği yanlısı biriyle evlenmesine ve kocasının gazetesinde emekçiler yanlısı birçok makale kaleme almasına rağmen evliliğe adım atmasıyla maaşlı işinden ayrıldı.

Sendika hareketinde kalan kadınların birçoğu hayatları boyunca ne çocuk sahibi oldular ne de evlendiler ya da kısa süre evli kaldılar. J. Collins, M. Haley, A. Nester ve A. Stevens gibi kadınlar yukarıda bahsedilen duruma örnektir. M. Swatz kısa bir süre evli kaldı ama çocuk sahibi olmadı ve bir Katolik olarak asla boşanmadı ve yeniden evlenmedi. L. O'Reilly aktivizmi seçen kadınların geleneksel bir yapıya sahip olmadıklarını iddia etti; o 37 yaşındayken bir çocuk evlat edindi ve ailesinde yalnızca annesi değil ayrıca evlenmemiş bir adam ve bir de "Hindu dul" vardı. Çocuğu olan ve çalışmaya devam eden üç kadından ikisi

⁶ Ayrıca diğer işgüçleri yüksek çocuksuz oranlara sahipti. Örneğin 1950'den önce ölen kadın girişimcilerin ve tarihçilerin yaklaşık yarısı çocuksuzdu. Bu gelecek kaynağın konusu olacak.

komünist partide aktivist olmalarından dolayı geleneksel değillerdi. Emekçi lideri olup aynı zamanda çocuğu olan diğer kadınlar çocuklarını yatılı okula kaydettirmek, ailelerinin yanına bırakmak gibi durumlarla karşılaşıyorlardı. Başka bir deyişle kadınların üretim stratejileri açısından emekçi aktivizmi oldukça maliyetli bir işti.

Bu önder emek aktivistleri için sendika manevi bir aile olabiliyordu. Bu kadınlar dikkat çeken öncülerdi. Ancak kaç kadının bu bedeli ödemeye istekli olacağı sorusunu sormak mantıklı görünüyor. Uluslararası Bayan Giyim İşçileri(UBGi) veya Öğretmenler gibi üyelerinin büyük bir çoğunluğunu kadınların oluşturduğu sendikalarda, kadınlar kararlı olsalar bile yönetime seçilememeleri cinsiyet ayrımı yapanlara bile mantık dışı gelir. Bir başka deyişle, işçi sınıfındaki kadınları birçoğu bedeli çok yüksek olduğu için sendikalardaki liderlik mücadelesinden vazgeçmeleri mümkündür. Bu durum, kadınların ataerkil davranışlarını ve "ürkekliğini" kötüleyen emek hareketinin önder kadınlara ait nitelikli bilgiyi anlaşılır kılar. Yani feministler diğer kadınların gerektiği gibi takip etmediği yolu aydınlatıyorlar.

Bunun da ötesinde, mating marketlerde kadınlara güç veren gençlik ve fiziksel güzellik gibi artılar işbirliği koalisyonu açısından yıkıcı veya bölücü bir etki yaratabilir. Böyle kadınlar bir erkekle açıkça bir işbirliğinde bulunmuş olsalar dahi diğer kadınların (ittifaktaki adamların eşleri) diğer adamlara bir şey demezken kadınların varlığını rahatsız edici bulabilirler. Hoşumuza gitsin ya da gitmesin " Anne Jones" sendromu, hem kadınların hem de erkeklerin hesapları sonucu, 150 yıldır emek hareketindeki kadınların rollerini tanımlamıştır.

Açıklayıcı Veri: Özgeciliğin Bedeli

Bu ihtimalleri ayrıntısıyla incelemek için yerel ve ulusal düzeyde yayınlanmış biyografiler ve ölüm ilanlarından elde edilen materyallere dayanarak erkek ve kadın trade sendikacılar ve liderlerin biyografilerinin oluşturduğu bir veri tabanı inşa ettik. Aileleri (sağ kalanlar, evlilik, çocuklar) ve mümkün olduğu yerde yaşam süreleri hakkındaki veriler de dâhil edilmiştir. Çok sayıda kadın üyesi olan sendikalar (UBGi, Öğretmenler Sendikası, Hemşireler, UE) ve geleneksel açıdan bazı erkek kurumları (Çeliş İşçileri ve Bakım işçileri) de bu araştırmaya dâhil edilmiştir. Ulusal liderler ekip üyelerini hariç tutmuştur. Veri tabanı için son Sayı (N) 583'tü (385 kadın 198 erkek). Bununla beraber, ölüm yaşıyla ilgili tam veri bunların sadece 424'ünde mevcuttu.

Sendika üyelerinin biyografilerinden ve ölüm ilanlarından toplanan biyografiler ele alındığında iki ilginç durum ortaya çıkar. Birincisi, daha fazla

kadının hayatı analiz edildiğinde bile “Anne Jones Sendromu” olarak terimlendirdiğimiz olgunun Dikkat Çeken Amerikan Kadınları’nın Biyografisi’ne ters düşmeyip istatistiksel olarak önemini kurumasıdır. Özet için tablo 1’e bakınız. Hem ulusal hem de yerel düzeyde seçilen liderlerin sendika üyelerine oranla çocuk sahibi olmaları ya da çocuk sayılarının daha fazla olması önemli ölçüde düşük bir ihtimaldir. $F(3,575)=3.38$, $p=.018$. Dahası, liderlikte cinsiyet etkisi söz konusudur bu durumla ilişkili olarak bütün liderlik kategorilerinde erkekler kadınlardan daha çok çocuğa sahiptir fakat en büyük farklar ulusal liderlik seviyesindedir, $F(3,575)=3.09$, $p=.027$.

Tablo 1: Liderlik statüsü ve cinsiyetin çocuk sayısındaki işlevi.

Sendika Liderlik Statüsü	Kadınlar(N=385) Ortalama	SD	Erkekler(N=198) Ortalama	SD
Üyeler	2.35	.995	2.82	.925
Yerel Sendika Liderleri	1.74	1.004	2.72	1.039
Ulusal Sendika Liderleri	1.56	.968	2.81	.946
Diğer	2.05	1.175	2.61	1.123

İkinci bulgu ise yerel sendika liderlerinin hem sendika üyeleri hem de ulusal sendika yetkililerine oranla tahmini yaşam sürelerinin önemli ölçüde daha düşük olmasıdır, $F(2,414)=4.92$, $p=.002$.

Örneğin, yerel erkek liderler üyelerden dokuz yıl ulusal liderlerden de on yıl daha az yaşamışlardır. Yerel kadın liderler ulusal liderlerden altı buçuk yıl civarında daha az yaşamıştır. Veri Tablo 2’de özetlenmiştir.

Tablo 2: Statü ve Cinsiyet ile Ölüm Yaşı

Sendika Liderlik Statüsü	Kadınlar(N=127) Ortalama	SD	Erkekler(N=205) Ortalama	SD
Üyeler	----	----	76.16	14.22
Yerel Sendika	72.61	14.48	66.93	18.03

Liderleri				
Ulusal	79.25	11.80	76.76	9.43
Sendika				
Liderleri				
Diğer	73.80	13.56	76.02	15.71

Açıkça görülür ki; yerel liderler aktivizimleri için daha yüksek bir bedel ödemişlerdir (Herbert Gintis'in Altruistik Ceza olarak terimleştirdiği). Bu liderler sendikayı canlı tutan ateşli, çetin her zaman hazır bekleyen sendikacılarıdır. Biri kovulduğunda sorunu çözmeye yaklaşan kişilerdir. Onlar sorunlara çözüm üretmeye çalışan şirketlerle sözleşmeleri görüşen kadınlar ve erkeklerdir. Onlar çoğunlukla kötü haberleri taşıyan kimselerdir. Genelde savaş durumundaydılar. Wilkinson (2006)'da belirttiği gibi ani stres ve bu savaş hali ömrü uzatan etkenler değildir. Yerel liderlerin streslerinin yaşadıkları veya savundukları kişileri her zaman görmek zorunda kalmalarından oluşması da ihtimal dâhilindedir. Bu verinin bize söylediğinden çok daha fazlası mevcuttur ancak özgeciliğin bedelini yaklaşık olarak tahmin etmemize imkân sağlar.

Aile yapısı ve tahmini yaşam süresi açısından, ulusal bir lider olmak adına atılan ilk adım olan yerel bir lider olmanın bedeli ağırdır. Az sayıda çocuk sahibi olmak nitelikten çok niceliğe yatırım yapmak gibi birçok şeyin işareti olabilir. Hiç çocuk sahibi olmamak da kişisel kararların bir sonucu olabilir (Çocuk sahibi olmayı daha az isteyen lider olabilir). İş baskıları da bir neden olabilir; lider olmak zaman alan ve duygusal açıdan yoran bir durumdur. Erkek liderlerin bir lider olarak zindeliklerini gösterebilmeleri ve çocuklarının bakımı için eşlerini görevlendirmeleri ya da hayatlarının sonraki dönemlerinde aile kurmaları muhtemeldir. Kadın liderlerin çoğunlukla çocuksuz olmalarının sebebi (iş baskısı, kişisel tercih) her ne olursa olsun bu gerçeğin birçok kadının liderlik rollerini istemesine güçlü bir engel teşkil edeceğini vurgulamak gerekir.

Akranlarından 10 yıl kadar önce ölmelerine ve çocuklarından uzak kalmalarına bakılırsa kadın liderlerin yüksek bedeller ödediğini söyleyebiliriz. Erkekler yeniden üretim açısından önemli bir bedel ödemeyebilirler (az sayıda çocuk sahibi olmak için küçük ailelere sahip olmak bir karar olabilir). Belki de pek çok kadının (ve erkeğin) bu rolleri üstlenmek için isteksiz olması şaşırtıcı değildir.

Emek tarihinde önemli bir role sahip olmasından ötürü işçilerin zamanla gelişen fizyolojik ve psikolojik boyutları gözlemlenebilir ve gözlemlenmelidir bu

yönde tarihe evrimci yaklaşım için bir durum ortaya koyuyoruz. Kadınların lider olamayacağını ya da olmaması gerektiğini ya da lider olanların üye olarak kalanlardan daha iyi ya da daha kötü olduklarını iddia etmiyoruz. Fakat lider olmanın, özellikle yerel boyutta, önemli bir bedeli olduğunu ileri sürüyoruz. Bu bedel bizim zamanla gelişen biyolojimiz ve psikolojimizden kaynaklanır (bizim olası üretim stratejilerimiz ve strese nasıl cevap verdiğimiz). Sendika üyelerinin stratejinin yararlarına olduğu kadar bedellerine de duyarlı (bilinçsiz bir şekilde olsa bile) olmaları diğerlerinin özgeciliğinin bu bedellerine göğüs germelerine imkân sağlayabileceğini de iddia ediyoruz. Kişisel olarak, özgeciliğinin bedellerine göğüs geren bu liderler bizim saygımızı ve hayranlığımızı hak ediyorlar. Fakat bunun beraberinde yüksek bir bedel getirdiğinin de doğruluğunu kabul ediyoruz.

Son olarak emek tarihinde bir roman olarak bildiğimiz araştırmanın bu çizgisi evrim literatürüne yapılan bir araştırmanın sonucuydu. Endüstride birçok çeşitlilik (belki de bakım işçileri otomobil işçilerinden daha kısa yaşarlar, v.s.) olmasından dolayı sendika üyelerinin sendika üyesi olmayanlardan daha uzun yaşadığını söylemekte oldukça mümkündür. Şüphesiz, evrimin bize sağladığı araçlarla çalışarak başlatılabilecek (ve cevaplanabilecek) birçok araştırma vardır.

Sonuç

Burada betimlediğimiz bulgular ve yaklaşımlar tarihçiler için hem bir sorun hem de bir fırsattır. David Lord Smail'inde (2007) öne sürdüğü gibi burada insan doğasıyla ilgili doğru olduğunu öne sürdüğümüz birçok şey nörologların, biyologların ve psikologların bulgularından sonra uzun süre bilim dünyasında yalnız bırakılan aslında derinden hatalı toplum psikolojisine dayanır. Dahası ırkçılık ve sosyal eşitsizlikler gibi kalıtsal olarak desteklendiğine inandığımız biyolojik ya da genetik determinizme karşı büyük bir direniş gösteriyoruz. Ancak iki çocuğu olan bizler genetik kalıtımın gücünü biraz da olsa anlıyoruz. Her bir çocuğu aynı şekilde tedavi etmek için harcadığımız çabalara rağmen onların her biri bizim onları sosyalleştirmek için kararlı çabalarımız doğrultusunda değil kendi mizaçları ve akranlarının dünyası ile şekillenen bir yolda ilerlerler. Ayrıca bu çalışma ile net görülmesi gereken bir başka şeyde Darvinci hatlarla inşa edilen bir sosyal tarihin günümüz için Sosyal Darwinizm'e bir çare olmadığıdır. Ne de tarihçilerin evrimsel tarihle nasıl ilgileneceklerini düşünmeleri için bir çare ve ayrımı, öjeniği (genetik olarak insan ırkının ıslahı bilimi) ya da ırkçılığı haklı göstermeye çalışan bir çabadır. Bununla birlikte bu bizim bazı eski düşüncelerimizi yerinden sarsacak bir sorundur.

Evrim, kalıtsal tarihi bir çerçevedir: o, doğal dünyanın tarihi hakkındaki bilgilerin miktarıyla bocalayan zihinleri düzenleyecek kadar güçlüdür. Evrimin

insansı ataları içeren doğal tarihin harikalarını açıklaması buna rağmen insanlıkla bir bağlantısı olmaması oldukça gariptir. Birçok tarihçinin yaptığı gibi insana uygulanan yaradılış bilimi ve beynimizi değil de evrimi, iki ayak üzerinde durmamızı, her bir parmağımızı ve diğer fiziksel özelliklerimizi kabul etmek oldukça gariptir. Evrimin beynimize uygulandığını fakat bu beyinler, sırtlar ve parmaklar tarafından yaratılan dünya ile neolitik devrimden beri hiçbir bağlantısı olmadığını düşünmekte tuhaftır.

Eğer tarihçilerin olanlardan öğrenecek çok şeyi varsa, bizim paylaşacak zekamız ve yeteneğimiz var. Emek tarihçileri uzun bir süredir, toplum çalışmalarını vurguluyorlar ve bu konuda haklılar. Maden köyleri, şirket şehirleri, kentteki göçmen mahalleri ve köle çiftlikleri sayesinde işçilerin dünyasıyla ilgili çok fazla bilgiye sahibiz. Çeşitli çevrelerdeki farklı işçilerin stratejilerini ve onların zamanla nasıl değiştiklerini iyi anlarız. Eğer bilime olan hissimiz azalır, çevresel ve sosyal içeriğe olan dikkatimiz iyi şekillenir. Kurumsal kimlik üzerine yaptığımız vurgu abartılıdır, fakat bu durumu evrimsel çerçevede düşünürsek en muhtemel ve baskın cevapları anlayabilir ve en istisnai durumları doğru bir şekilde ayrıştırabiliriz. Smail evrimsel psikolojinin presentizme çok fazla meyilli olduğunu tartıştığı zaman belki de haklıdır.

Bu durum acımasız ve kaba bir düşmanla yüz yüze gelince tek taraflı silahsızlanma çağrısı değil benzer ruhlarla bir işbirliği çağrısıdır. Özgecilik ve işbirliği gibi sosyal fenomenleri açıklayan “esaslı zindeliğe” karşı “grup seçimini” savunan evrimciler arasındaki tartışmalar bizim biyolojik determinizme karşı köklü savunmalarımızdan daha ilginç ve yararlıdır. Yeni olanın yaratacağı şok büyük olacaktır fakat kaybetmektense kazanmak adına çok şeye sahibiz. Evrimciler tarafından yazılan bir insanlık tarihi kaçınılmazdır; sorulması gereken tarihçilerin bunu yazmaya yardım edip etmeyeceğidir.

KAYNAKÇA

- ADLER, J. S. (Spring, 2003). On the border of snakeland: Evolutionary psychology and Plebian violence in industrial Chicago, 1875-1920. *Journal of Social History*, 36, 541-560.
- ADLER, J. S. (2007). *First in violence, deepest in Dirt: Homicide in Chicago, 1875-1920*. Cambridge: Harvard University Press.
- ALESİNA, A. & Glaeser, E. (2004). *Fighting poverty in the US and Europe*. New York: Oxford University Press.
- ANDERSON, P. (1979). *Considerations on Western Marxism*. New York City: Verso.
- ASCH, S. (1955). Opinions and social pressure. *Scientific American*, 193, 31-35.

- BARKOW, J. (2005). *Missing the revolution: Darwinism for social scientists*. New York: Oxford University Press.
- BELTZIG, L. (1986). *Despotism and differential reproduction: A Darwinian view of history*. New York: Aldine Publishers.
- BERREBY, D. (2005). *Us and them: Understanding your tribal mind*. New York City: Little, Brown and Company.
- BRONFENBRENNER, K. & JURAVICH, T. (1994). *The impact of employer opposition on union certification win rates: A private/public sector comparison*. Washington, DC: Economic Policy Institute.
- CHAGNON, N.A. (1983). *Yanomamo: The fierce people* (3rd ed.). New York: Holt, Rinehart, & Winston. *CIO v NLRB*, 456 F.2d 1214 (United States Court of Appeals for the Fifth Circuit March 15,1972).
- CLARK, G. (2007). *A farewell to alms: A brief economic history of the world*. Princeton: Princeton University Press.
- DARWIN, C. (1871). *The descent of man and selection in relation to sex*. New York: Appleton.
- DARWIN, C. (1909). *The origin of species*. New York: P.F. Collier and Son Company.
- DEGLER, C. (1992). *In search of human nature: The decline and revival of Darwinism in American social thought*. Oxford: Oxford University Press.
- DIAMOND, J. (1999). *Guns, germs and steel: The Fate of human societies*. New York City: W.W. Norton.
- DOBZHANSKY, T. (1973). *Nothing in biology makes sense except in the light of evolution*. *The American Biology Teacher*, 35, 125-129.
- ENGELS, F. (1978). *Speech at the graveside of Karl Marx*. In R. C. Tucker, (Ed.), *The Marx-Engels reader*, 2nd ed. pp. 681). New York: WW Norton.
- GEORGAKAS, D. A. (1975). *Detroit, I do mind dying: A study in urban revolution*. New York City: St. Martin's.
- GİNTİS, H. B. (2005). *Moral sentiments and material interests: The foundations of cooperation in economic life*. Boston: The MIT Press.
- GİNTİS, H. (2006). *Moral sense and material interests*. *Social Research*, 73, 377-404.
- GORN, E. J. (2001). *Mother Jones: The most dangerous woman in America*. . New York City: Hill and Wang.
- GOULD, S. J. (1981). *The mismeasure of man*. New York City: Norton.
- GOULD, S.J. (1999). *A Darwinian gentleman at Marx's funeral*. *Natural History*, 108, 32-40.
- GREENBERG, J. (2007). *Advocating the man: masculinity, organized labor, and the household in New York, 1800-1840*. New York City: Columbia University Press. *Evolutionary Labor History* 279

- GREENHOUSE, S. (2002, September 2). Workers are angry and fearful this Labor Day. *New York Times*.
- HALDANE, J.S. (1955). Population genetics. *New Biology*, 18, 34-51
- HAMILTON, W.D. (1964). The genetical evolution of social behaviour I and II. *Journal of Theoretical Biology*, 7, 1-16.
- HANEY, C. B. (1973). Interpersonal dynamics in a simulated prison. *International Journal Of Criminology and Penology*, 1, 69-97.
- HINSHAW, J. H. (2002). *Steel and steelworkers: Race and class struggle in twentieth century Pittsburgh*. Albany: SUNY University Press.
- HOEVELER, J. D. (2007). *The evolutionists: American thinkers confront Charles Darwin, 1860-1920*. Lanham, MD: Rowman and Littlefield.
- HOFFMAN, P. T. (2006). Opening our eyes: History and the social sciences. *Journal of the Historical Society*, 6, 93-117.
- HRDY, S. (2000). *Mother Nature: Maternal Instincts and How They Shape the Human Species*. New York City: Ballantine books.
- JAYNES, J. & BRESSLER, M. (1971). Evolutionary universals, continuities, and alternatives. In J.F. EISENBERG and W.S. DILLON (Eds.), *Man and beast: Comparative social behavior*. Washington, DC: Smithsonian Institution Press.
- KROPOTKIN, P. (1902). *Mutual aid: A factor in evolution*. London: Heinemann.
- MARX, K. (1969). *Economic and philosophic manuscripts of 1844*. New York: International Publishers.
- METZGAR, J. (2000). *Striking steel: Solidarity remembered*. Philadelphia: Temple University Press.
- MILKMAN, R. (1987). *Gender at work: The dynamics of job segregation by sex during World War II*. Urbana: University of Illinois Press.
- NLRB v OIL, CHEMICAL AND ATOMIC WORKERS INTERNATIONAL UNION, LOCAL 6-578, AFL-CIO, 619 F.2d 708 (United States Court of Appeals for the Eighth Circuit March 13, 1980).
- NLRB v. Allis-Chalmers Manufacturing Company, 388 U.S. 175 (US Supreme Court June 12, 1967).
- NLRB v. GRANITE STATE JOINT BOARD, TEXTILE WORKERS UNION OF AMERICA, 446 F.2d 369 (United States Court of Appeals, First Circuit June 29, 1971).
- PERSONSON, R. W. (1996). *Demonic males: Apes and the origins of human violence*. New York City: Houghton Mifflin.
- PINKER, S. (2002). *The blank slate: The modern denial of human nature*. New York City: Viking.
- PINKER, S. (2007). *The Stuff of thought: Language as a window into human nature*. New York City: Viking.

- PORTER, E. (April 29, 2007). The divisions that tighten the purse strings. *NewYorkTimes*, <http://www.nytimes.com/2007.04.29/business/yourmoney/29view.html>.
- PUTNAM, R. (1995) Bowling Alone: America's declining social capital. *Journal of Democracy*, 6, 65-78.
- ROEDIGER, D. (1999). *Wages of Whiteness: Race and the making of the American working class*. New York City: Verso.
- ROSE, J. D. (2001). *Duquesne and the rise of steel unionism*. Urbana: University of Illinois Press.
- RUSSO J., & LINKON, S.L.. (2005). *New working class studies*. Syracuse: ILR Press. *Evolutionary Labor History* 280
- SAXTON, A. (1991). *The rise and fall of the white republic*. New York City: Verso.
- SCHMITT, J. & ZIPPER, B. (2007). *Dropping the ax: Illegal firings during union election campaigns*. Washington DC: Center for Economic and Policy Analysis.
- SMAIL, D. L. (2007). *On deep history and the brain*. Berkeley: University of California Press.
- STACK, D. (2003). *The first Darwinian left: Socialism and Darwinianism, 1859-1914*. Cheltenham, UK: New Clarion Press.
- STANSELL, C. (1987). *City of women: Sex and class in New York, 1789-1860*. Urbana: University of Illinois University Press.
- STONE, V.E., COSMIDES, L., TOOBY, J., KROLL, N. & KNIGHT, R.T. (2002). Selective impairment of reasoning about social exchange in a patient with bilateral limbic system damage, *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 99, 11531-11536.
- THOMPSON, E. (1964). *Making of the English working class*. New York City: Pantheon.
- THOMPSON, E. (1964). *The making of the English working class*. New York City: Pantheon Books.
- TOOBY, J., & COSMIDES, L. (1992). The psychological foundations of culture. In J.H. Barrow, L. Cosmides, & J. Tooby (Eds.), *The adapted mind: Evolutionary psychology and the generation of culture* (ss. 19-136). Oxford, UK: Oxford University Press.
- U.S. Census Bureau (2008). *Race and Hispanic origin of householder families by median and mean income: 1947-2007*. <http://www.census.gov/hhes/www/income/histinc/f05.html>.
- TURCHIN, P. (2007). *War and peace and war: The rise and fall of empires*. New York City: Plume.

- WALCOTT, D. B. (2007). First in violence, deepest in dirt: Homicide in Chicago, 1875-1920, by Jeffrey B. Adler. *Journal of Social History*, 41, 459-461.
- WEBBER, M.J. (2003). Recasting the bonds of affection. *Peace Review*, 15, 411-417.
- WILKINSON, R. (2006). *The impact of inequality: How to make sick societies healthier*. New York City: New Press.
- WILSON, D. S. (2002). *Darwin's cathedral: Evolution, religion, and the nature of society*. Chicago: University of Chicago Press.
- WILSON, D. S. (2007). *Evolution for everyone: How Darwin's theory can change the way we think about our lives*. New York City: Delacorte Press.
- WILSON, D. S. and Wilson, E.O. (2007). Rethinking the theoretical foundation of sociobiology. *Quarterly Review of Biology*, 82, 327-348.
- WILSON, E.O. (1978). *Sociobiology: The new synthesis*. Cambridge: Harvard University Press.
- WILSON, E. O. (1993). *Consilience: The unity of knowlege*. New York City: Knopf.